

Asia: VN/10364/2022

Sosiaaliturvaetuuksien ulosmittaus; työryhmän mietintö

1. Sosiaaliturvaetuuksien ulosmittaus

Pidätekö ehdotusta kannatettavana?

-

Millaisia vaikutuksia ehdotuksen toteuttamisella nähdäksenne olisi?

-

Millaisia kustannuksia ehdotuksen toteuttamisesta aiheutuisi (mm. tietojärjestelmäkustannukset)?

-

Mahdolliset muut kommentit ehdotuksesta?

-

2. Tulojen ulosmittausjärjestelmä

Pidätekö ehdotusta kannatettavana?

-

Millaisia vaikutuksia uudistuksen toteuttamisella nähdäksenne olisi?

-

Millaisia kustannuksia uudistuksen toteuttamisesta aiheutuisi (mm. tietojärjestelmäkustannukset)?

-

Muut mahdolliset kommentit ehdotetuista laskentasäännöistä ja ulosmittausjärjestelmän uudistamisesta?

-

Kumpaa vaihtoehtoa pidätte lähtökohtaisesti parempana? Voitte perustella vastauksenne valitsemanne vaihtoehdon alla olevaan tekstikenttään:

-

Voimassa olevan ulosottokaaren mukaan velallisen suojaosuus on suurempi, jos hänellä on elatuksen varassa puoliso, oma lapsi tai puolison lapsi. Työryhmän näkemyksen mukaan olisi perusteltua harkita, tulisiko velallisen elatuksen varassa olevina jatkossa ottaa huomioon ainoastaan lapset eli poistaa mahdollisuus puolison huomioon ottamiseen. Miten arvioitte ehdotusta?

-

Työryhmä on esittänyt kaksi vaihtoehtoista tapaa elatuksen varassa olevien huomioon ottamiseksi. Kumpaa vaihtoehtoa pidätte parempana? (Vaihtoehtoja arvioitu mietinnössä s. 57–59). Voitte perustella vastauksenne valitsemanne vaihtoehdon alla olevaan tekstikenttään:

-

Kumpaa vaihtoehtoa pidätte parempana? Voitte perustella vastauksenne valitsemanne vaihtoehdon alla olevaan tekstikenttään:

3. Muut mietintöä koskevat huomiot

Kirjoittakaa muut mahdolliset huomionne alla olevaan kenttään

Juristiliitto – Juristförbundet (rek. Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry) kiittää oikeusministeriötä lausuntopyyntöstä koskien sosiaaliturvaetuuksien ulosmittausta käsittelevää työryhmän mietintöä ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Juristiliitto yhtyy mietinnön lähtökohtaan, että nykyinen ulosottojärjestelmä on monimutkainen ja haastavasti ymmärrettävä erityisesti ulosotossa olevien, erilaisia eläke- ja sosiaaliturvaetuuksia saavien velallisten suhteen. Näin ollen ajatus järjestelmän selkeyttämisestä on kannatettava. Juristiliitto kuitenkin katsoo, että muutosta ei tule tehdä liikaa järjestelmä ja sen yksinkertaistaminen edellä, vaan käsillä oleva muutos tulee tehdä arvioiden järjestelmän nykytila huolellisesti jatkaen nyt tehtyä työryhmän työtä.

Juristiliitto katsoo, että velallisten yksilöllinen asema tulee pystyä ottamaan huomioon sosiaalietuuksien ja palkan ulosmittauksessa ehdotettua paremmin myös tulevaisuudessa. Nyt ehdotettu kaavamaistaminen ja voimakas pyrkimys eroon yksittäistapauksia koskevasta harkinnasta voi pahimmillaan heikentää niin velallisen suojaa kuin velkojien maksunsaannin. Esimerkiksi yksittäistapauksiin liittyvä harkintamahdollisuus tasapainottaa ulosmittausta.

Juristiliitto katsoo, että jatkovalmistelun aikana on olennaista pohtia, voisiko järjestelmää kehittää ja korjata järjestelmää ainoastaan tarpeellisilta osin, eikä korvaamalla nykyistä järjestelmää kokonaisuudessaan. Esimerkkinä tällaisista toimenpiteistä ovat sosiaalietuuksien kohtelun läpikäynti sekä muutostarpeiden arviointi kokonaistarkasteluna, jossa kiinnitetään huomiota esimerkiksi eri sosiaalietuus- ja eläkelajien kuulumiseen tiettyihin tulolajiryhmiin, ryhmittelyyn

tarkoituksenmukaisuuteen ja ryhmittelyyn vaikutuksista tosiasialliseen ulosmitattavaan määrään. Lisäksi uudistuksessa tulisi pyrkiä sellaisiin ratkaisuihin, ettei ulosmittauksessa päädytä velallisten osalta epäoikeudenmukaisiin tilanteisiin. Kokonaisarvioinnissa pohdittavaksi on myös hyvä ottaa esimerkiksi Ulosottolaitoksen työnjakoon liittyvät teemat. Tässä tarkastelussa on huomioitava erityisesti muutokset Ulosottolaitoksen resurssitarpeisiin etenkin henkilöstö- ja tietojärjestelmäresurssien osalta tehtävässä taloudellisten vaikutusten arvioinnissa.

Juristiliitto kannustaa uudistuksen jatkovalmistelussa tehtävään kattavampaan vaikutusarvioon. Arviointia tulee tehdä edellä mainittujen teemojen lisäksi myös esimerkiksi muutosten tosiasiallisista vaikutuksista ulosottovelallisten asemaan. Jo nyt on havaittavissa ulosoton ankaroitumista. Samaan aikaan kotitalouksien velka on kasvanut viime vuosikymmeninä suhteessa niiden käytettäviin oleviin tuloihin. (<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164852>) Tätä ei Juristiliiton näkemyksen mukaan voi pitää toivottuna kehityksenä tavoiteltaessa toimivaa, mutta samalla oikeudenmukaista, kannustavaa ja luottamusta herättävää järjestelmää.

Tuomainen Jenni
Suomen Lakimiesliitto - Finlands Juristförbund ry